

[Elin Appel.]

Grønland? Der har i kommissionsbetænkningen ikke været noget argument for, at forbindelsen ikke skulle have virket godt indtil nu — man siger tværtimod —, og jeg savner et argument for, at man nu gennemfører en adskillelse. Det synes mig ikke bare unaturligt, men det synes mig fuldkommen upraktisk, og det vil jeg gerne sammenholde med selve centraliseringsbestræbelserne. Når der ifølge kommissionsbetænkningen er 121 bopladser med under 125 beboere, forekommer det mærkeligt, at der skal være et menneske for det kirkelige arbejde og et menneske for skolearbejdet, og det hjælper ingenting, at man siger, at det har vi i Danmark. Når man sammenholder det med, at der er 76 undervisningssteder, som har under 15 elever, må man spørge om, i hvilken grad der overhovedet er grund til at skabe den ensretning, den centralisering, den danisering over det hele skolevæsen, hvorved man kommer til at rive mange af børnene ud af deres naturlige sammenhæng. Jeg forstår, at det i høj grad er baseret på, at eleverne kan bo på kostskoler, på selve de dobbeltsprogede skoler. Jeg vil da gerne have at vide: Hvad siger forældrene til det? Er forældrene indforstået med, at de for at få denne skolegang, hvis værdi jeg er meget tvivlende overfor, skal sende deres børn fra sig?

Jeg vil gerne resumere det, som jeg ønsker. Jeg vil gerne have, at den højtærede statsminister vil give rigsdagen lejlighed til at få problemerne undersøgt grundigt ud fra den synsvinkel, jeg har nævnt: Bør den danske skole eksporteres kritikløst og usorteret, som jeg i alt væsentligt synes den bliver, til Grønland, er det en naturlig udvikling for Grønland? Vi skal vide, hvad det er, vi gør. Jeg kan kun se eet perspektiv deri, og det er, at vi udrydder den grønlandske befolkning og skaber en dansk befolkning på Grønland. Hvis vi kender det perspektiv, kan vi drøfte, om det er rigtigt eller ej, men vi må vide, at det er perspektivet med den skoleordning, som her er foreslået.

En anden udvej kunne være den at lade Grønlands skole og kirke udvikle sig indefra i nok så langsomt og i nok så naturligt tempo efter den grønlandske mentalitet. Men jeg indrømmer, og det er derfor, jeg beder om at få oplysninger af de virkelig sagkyndige, at hvis vi her står overfor et folk, som vi har gjort rodløst i dets egen kultur, så har vi den opgave at prøve på at rodfæste det i en anden kultur.

Såvidt jeg kan skønne, er der tre mulig-

heder. Kommissionsbetænkningen går kun ud fra, at der een. Jeg vil gerne, at vi får undersøgt alle tre muligheder. Den mulighed, betænkningen anviser, er den, at vi skal have den danske kultur eksporteret nogenlunde kritikløst. Jeg vil gerne vide, om man virkelig fra sagkyndigt hold mener, at grønlænderne kan slå rod i den nogenlunde, som den er.

Den anden udvej er at prøve på at lade grønlænderne føres tilbage til og udvikles i deres grønlandske kultur. Jeg vil spørge, om det er for sent. Jeg er meget vel vidende om, at der er store problemer, men er det for sent?

Endelig for det tredje: Er det muligt ved at udvikle den nuværende grønlandske kultur — så meget som endnu findes, og det er, såvidt jeg kan skønne, ikke så lidt og måske mere positivt end det, vi kan byde — at skabe en syntese af den grønlandske kultur og det bedste, vi har fra dansk side, så er det måske stort set deri, vi skal forsøge at plante den grønlandske befolkning. Jeg må anmode om, at alle tre problemer bliver undersøgt.

Statsministeren (Hans Hedtoft): Jeg vil gerne først til alle ordførerne sige tak for den enestående velvillige modtagelse, de fremsatte forslag har fået, og for den vilje til saglig og hurtig behandling af problemerne, der er givet udtryk for. Jeg vil gerne understrege, at den tak, der herfra har lydt både til Grønlandskommissionens medlemmer, i særdeleshed til dens formand, og til Grønlands styrelses ledende embedsmænd og øvrige medarbejdere for det arbejde, der er gjort, efter min mening er fuldt berettiget.

Det er naturligvis ikke min mening på nuværende tidspunkt at ville gennemgå alle de mange, mange enkeltheder, der har været drøftet i de for en stor dels vedkommende sagkyndige ordførertaler, der har været holdt. Men jeg vil gerne gøre enkelte bemærkninger og give svar på de spørgsmål, der direkte er stillet til mig.

Overfor det ærede medlem hr. Victor Grams bemærkninger om, at kommissionens forslag om en administrativ centralledelse i Grønland ikke er optaget i det foreliggende lovforslag, vil jeg gerne fremhæve, at der ikke heri ligger en afstandtagen fra kommissionens forslag, tværtimod. Opbygningen af den kommende ordning for kommunerne og landsrådet er udtryk for tilslutning til kommissionens forslag om enhedsstyret i Grønland. Konsekvensen af dette enhedsstyre må blive, at de to hidtidige